

Nr 1.

Allmänna beredningsutskottets utlåtande över motioner angående tillämpningen av lotteriförordningen.

I de likalydande, till allmänna beredningsutskottet hänvisade, motionerna I: 103 av herr *Lundqvist m. fl.* och II: 358 av fröken *Wetterström* och herr *Braconier* hemställes, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla att organisation, som kan påvisas ha drivit verksamhet eller propa ganda i samhällsfientlig riktning, icke beviljas lotteritillstånd på grundval av 2 och 3 §§ i Kungl. Maj:ts lotteriförordning av den 19 maj 1939.

Motionärerna anför bl. a., att det visat sig att bestämmelserna i lotteri förordningen ger utrymme för en så vidsträckt tolkning, att organisation som bedriver verksamhet, vilken för landets säkerhet kan tänkas medföra vådliga följder, haft möjlighet att erhålla lotteritillstånd och att därför en något snävare bedömning vore önskvärd. Bestämmelserna i förordningen att lotteri finge anordnas för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål förefölle ge stöd även för uppfattningen att lotterier inte borde få anordnas till förmån för organisationer, vilkas verksamhet icke hölle måttet ur samhällsbevarande synpunkt.

Enligt gällande lotteriförordning må lotteri anordnas efter tillstånd av länsstyrelse, om insatserna i lotteriet totalt uppgår till högst 30 000 kronor och lotteriet anordnas till förmån för välgörande, kulturellt eller allmännyttigt ändamål eller till svenska konstidkares understöd och uppmuntran. För enahanda ändamål och på vissa särskilda villkor i övrigt må vissa mindre lotterier anordnas efter tillstånd av respektive anmälan hos polis myndighet. För lotterier med högre insatssumma eller för andra ändamål än nu nämnts fordras tillstånd av Kungl. Maj:t.

Politiska organisationer har av Kungl. Maj:t vid åtskilliga tillfällen beviljats lotteritillstånd för olika ändamål — före år 1946 avslogs dock alla framställningar från sådana organisationer om lotterier för stödjande av studieverksamhet. Sedan Kungl. Maj:ts praxis sistnämnda år ändrats, har även ett stort antal ansökningar om sådana lotterier bifallits. Länsstyrelsernas praxis har tidigare bl. a. så till vida avvikit från Kungl. Maj:ts, att alla länsstyrelser utom länsstyrelsen i Norrbottens län redan före år 1946 regelbundet lämnat tillstånd även till lotterier för politiska organisationers studieverksamhet.

Utskottet. De av motionärerna närmast åsyftade förhållandena torde avse lotterier, som vissa politiska organisationer beviljats för stöd till sin studie

verksamhet. Utskottet vill erinra om att frågan om de av Kungl. Maj:t tillämpade principerna för beviljande av sådana lotteritillstånd nyligen behandlats i riksdagen. Våren 1953 besvarade nämligen statsrådet och chefen för handelsdepartementet i första kammaren en enkel fråga av herr Lundqvist och anförde därvid bl. a. följande:

Alltsedan 1946 har tillstånd regelmässigt lämnats åt sådana politiska organisationer, som tillhör ett i riksdagen representerat parti, att anordna lotterier till förmån för organisationens studieverksamhet. Denna praxis har följts även då det gällt lotterier, som kommunistiska ungdomsförbundet önskat anordna. Kungl. Maj:t har sålunda under åren 1946—1952 vid fyra tillfällen beviljat detta förbund lotteritillstånd. Tillstånd har emellertid varje gång lämnats med den inskränkningen, att lottförsäljning endast får ske genom ungdomsförbundets egna organisationer.

Utskottet finner sig kunna dela den av departementschefen deklarerade uppfattningen angående de principer, efter vilka sådana lotteritillstånd, varom här synes vara fråga, bör beviljas.

Utskottet får sålunda hemställa,

att de likalydande motionerna I: 103 och II: 358 ej må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 10 februari 1954.

På allmänna beredningsutskottets vägnar:

PATRIK SVENSSON.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Lars Andersson, Weiland, John Wiktor Jonsson, fru Wallentheim, herrar Nyström, Lundqvist, Axel Andersson, fru Carlqvist, herrar Karl Persson, Erik Jansson* och Holmqvist;

från a n d r a kammaren: herrar Svensson i Alingsås, Gustafsson i Bogla, fru Sjöstrand, fru Svedberg, herrar Sehlstedt, Bark, Andersson i Ronneby, Braconier, fru Andrén, herr Larsson i Hedenäset och fru Ewerlöf.

Reservationer.

- 1) av fru *Sjöstrand*.
- 2) av herr *Axel Andersson* beträffande motiveringen.
- 3) av herrar *Lundqvist* och *Braconier* samt fru *Ewerlöf*, vilka ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Den allmänna uppfattning åt vilken motionärerna ger uttryck delas av utskottet.

Även om det under tidigare år varit skäligt att följa den rent formella bedömningsgrunden vid beviljande av lotteritillstånd att samtliga politiska organisationer, som samarbetar med i riksdagen representerat parti, ansetts berättigade till sådant tillstånd för sin stuideverksamhet, så måste efter vad som på senare tid inträffat inom och utom vårt land en annan och mera realistisk kvalifikationsprincip anses påkallad. I olika sammanhang har omständigheter framkommit, vilka måste anses ha givit vid handen, att den »studieverksamhet» som till exempel det kommunistiska partiet och dess ungdomsförbund bedriver icke kan eller bör jämföras med det studiearbete varåt de demokratiska partierna och deras ungdomsorganisationer ägnar sig i huvudsakligt syfte att fördjupa kunskapen om gemensamma svenska och västerländska värden. Det kan icke vara rimligt att bortse från denna aldeles avgörande skillnad, då det allmänna tar ståndpunkt till stöd i olika former åt studieverksamhet.

Utskottet får därför hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 103 och II: 358, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att organisation som kan påvisas ha drivit verksamhet eller propaganda i samhällsfientlig riktning, icke beviljas lotteritillstånd på grundval av 2 och 3 §§ i Kungl. Maj:ts lotteriförordning av den 19 maj 1939.